

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120.—
za pol leta " " " 60.—
za četrt leta " " " 30.—
za en mesec " " " 10.—
za inozemstvo:
celoletno " " " Din. 216.—
mesečno " " " " 18.—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 15.—
v inozemstvu " " " " 33.—
Posamna štev. 75 par.

SLOVENE

Cene inseratov:
Enostopna petlinna vrsta malih
oglasov po K 4.— in K 6.—
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po K 8.—, poslana itd.
po K 12.—
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in četrta po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797

Vlada odhaja.

Pašić je brzojavno podal demisijo ce-
lokupne vlade. Ne moremo dvomiti, da bo
kralj sprejel demisijo, skoraj gotovo pa
poveril začasno vodstvo vladnih poslov
celokupnemu odstopajočemu kabinetu, do-
kter se ne sestavi nova vlada. Široka jav-
nost po vsej državi bo to poročilo spreje-
la z veseljem in zadoščenjem. Saj odhaja
s sedanjo vlado izmed koruptivnih in ne-
sposobnih vlad v naši državi najbolj ko-
ruptna in najnesposobnejša, ki je na zno-
traj in zunaj spravila državo ob ves kre-
dit.

Vesti o vladni krizi so prihajale dru-
ga za drugo, Pašićev kabinet se je nepre-
stano lomil, toda resne krize že sedaj ni
bilo pričakovati, ker v narodni skupščini
še ni bilo izglášeno provizijsko po-
sojilo. Verjetno pa je, da je glavni povod
vladni ostavki ravno državno posojilo, od
katerega so demokratje pričakovali glav-
ni delež za volivni fond, ki naj bi propa-
dačo stranko rešil pri volitvah. To bo
sedaj tihega joka in stoka v demokratski
deželi. Koliko nad porušeni, koliko »dr-
žavotvornih« načrtov za izsesavanje ljud-
stva in okoriščenje posameznih priganja-
čev demokratske stranke uničeni! Radi-
kali demokratom te gostije niso privoščili
in stari lisjak Pašić je podal ostavko v tre-
notku, ko so se je demokratje najmanj
nadejali.

Korupcija je to vladno koalicijo ro-
dila, na korupciji bo umrla. Takšen konec
svojičas prerokovali radikalno-demo-
kratski koaliciji s samostojnim priveskom
in tako se je tudi zgodilo. Še v nobenem
kabinetu ni bilo toliko nesoglasij, toliko
nasprotovanja, toliko medsebojnega intri-
giranja in očitnega sovraštva kakor v tem
koaličijskem kabinetu. Kriza za krizo se
je pojavljala, toda vse je premagal po-
hlep po oblasti in blepenje po koruptiv-
nem okoriščenju, ki so mu bile duri na
široko odprte, dokler se korupcija ni na
svoji obilnosti sama zadavala.

Dedščina, ki jo zapušča odstopajoča
vlada, je žalostna: V notranjosti države
je nezadovoljstvo priklopelo do vrhunca,
zunaj pa je ugled države padel pod ničlo.
Najnespretniji finančni minister, kar jih
je bilo v naši državi — dasi mu nismo od-
rekli dobre volje — je delal same poiz-
kuse; rečem lahko, da se je igral finan-
čnega ministra in da bi bil gospodarski
polom v državi moral slediti, ako bi bil
še dalje časa vodil krmilo državnih financ
dr. Kumanudi, dober upravni jurist, pa
slab finančnik.

Odkar se je večni minister Pribičević
preselil zadnjič iz notranjega v prosvetno
ministrstvo, je nasilni režim nekoliko po-
pustil, zato pa se je vselil zopet v prosvet-
no ministrstvo zli duh, ki je buni ljudstvo
s svojimi kulturnobojnimi načrti in ubijal
humanistično prosveto.

Pa kdo bi našteval vse državne gre-
he, ki jih je zakrivila vladna koalicija!
Kamor se ozreš, vidiš njene žalostne sa-
dove, sledove brezzakonitih ukrepov, ab-
solutističnega nasilstva, moralnega in ma-
terialnega propadanja in parlamentarne
ohromelosti. Šibka opozicija, ki se ima za
to svoje šibko stališče zahvaliti Radičevi
abstinenčni taktiki, ki ni mogla omajati ne-
srečne vladne politike, ker je vladna ve-
čina ponižala narodno skupščino na nivo
glasovalnega stroja; skupščina ni vlade
kontrolirala, ampak je bila slep, gluhi in
mrtev vladni instrument. Kar je vlada za-
htevala, za to je vladna večina glasovala.
Žalostna dedščina!

BREZUSPEŠNA KONFERENCA.

Haag, 13. julija. (Izv.) V podkomisiji
za pračevanje dolgov je izjavil ruski de-
legat Litvinov, odgovarjajoč na celo vrsto
vprašanj delegata Alfanda, da bi bilo od-
več, predložiti vprašanje moratorija meša-
nemu razsodišču, ker bi bilo zelo težko
najti tako razsodišče, ki ne bi bilo pod
uplivom lažljivih informacij o Rusiji. Pred-
sednik komisije je ugotovil, da se glede
načina obnove dolgov ni dosegel noben
uspeh.

ZNIŽANJE DISKONTA ANGLEŠKE BANKE.

London, 13. julija. (Izv.) Angleška ban-
ka je znižala diskontno mero na 3%.

Demisija Pašićevega kabineta.

OSTAVKA OB ŠESTIH ZVEČER. — DEMOKRATJE POPARJENI.

Belgrad, 13. julija. (Izv.) Danes ob
6.15 popoldne je poslal ministrski pred-
sednik Nikola Pašić med zasedanjem na-
rodne skupščine kralju Aleksandru na
Bled brzojavko, v kateri sporoča demisijo
celokupnega kabineta, ker se ni mo-
gel sporazumeti z demokrati glede ime-
novanja novega notranjega ministra in
glede nekaterih oseb, ki naj bi se ime-
novala za državne svetnike. Vest o de-
misiji je dospela v parlament ob 7. zve-
čer. Sam predsednik parlamenta, kakor
tudi demokratski klub nista vedela, da
bo min. predsednik Pašić podal demisijo.
V demokratskem klubu je povzročila ta
vest pravo konsternacijo, ker demokrati
niso pričakovali takega nastopa ministr-
skega predsednika Pašića. Predigra de-
misije se je odigrala na nastopen način:
Včeraj zjutraj je Pašić obvestil na seji
ministrskega sveta tovariše, da ne more
pristati na kandidaturu posl. Dragutina
Pečića za notranjega ministra in na kan-
didaturo Radoja Jovanovića za državnega
svetnika. Ob tej priliki je naglašal, da se
koalicija med demokrati in radikali ne
sme razumevati tako, da odgovarja vsaka
samo za polovico oblasti, ki jo ima v
svojih rokah, temveč, da ima vsakdo od-
govarjati za celo vlado. Danes dopoldne
je poslal Pašić predsedniku demokrat-
skega kluba pismo, v katerem sporoča
sklepe radikalnega kluba. Ljuba Davidov-
vić je odgovoril istotako pismeno ter je
naglašal v svojem odgovoru, da demo-

kratni nikakor nečajo odstopiti od kandi-
dature posl. Dragutina Pečića za notra-
njega ministra. Ob 2. popoldne je po spre-
jemu tega pisma poslal Pašić na Bled br-
zojavko o demisiji kabineta, ne da bi ob-
vestil o tem svoje ministrske tovariše.
Dasi je po parlamentarnem sistemu ta
stvar popolnoma razumljiva, je zadel de-
mokratate ta dogodek nepričakovano. O vo-
litvah za sedaj še ne more biti govora. V
parlamentarnih kuloarjih so se zvečer
raznesle vesti o novih kandidatih za mi-
nistrskega predsednika. Med drugimi se
predvsem omenjajo dr. Momčilo Ninčič,
Ljuba Jovanović, Marko Trifković, pa tudi
dr. Laza Marković. Po današnji seji pa-
lamentarja je posetil predsednik skupščine
dr. Ribar min. predsednika Nikolo Pašića,
s katerim je dalje časa konferiral o de-
misiji. Uspeh konference ni znan. Gotovo
pa je, da radikalni klub nečajo odstopiti od
svojih zahtev. Dr. Ribar je hotel za vsako
ceno popraviti položaj, ker je nevarno ne
samo za državni proračun, temveč tudi za
državno posojilo. Kljub vsemu izgleda, da
ni vprašanje kandidature Pečića glavni
vzrok demisije, temveč samo povod za
njo. Kot glavni vzrok demisije se smatra
to, da se radikali ne strinjajo z državnim
posojilom in proračunom. To se je očitno
pokazalo povodom poslednjih sej parla-
menta, na katerih se je debatiralo o pro-
računu in niso radikali ob tej priliki sa-
mo odobraval opozicijo, temveč tudi sami
opozicionalno nastopali.

Debata o trboveljskem rudniku v skupščini.

GMOTNO STANJE RUDARJEV. — VPRAŠANJE DRUŽINSKIH DOKLAD IN »IN-
DEKSA«. — BREZBRIZNOST VLADNE VEČINE. — USPEH OPOZICIJE.

Belgrad, 13. julija. (Izv.) Današnje
sejo narodne skupščine je otvoril predse-
dnik dr. Ribar ob 9.40 dopoldne. Ves dan
se je vršila razprava o interpelaciji posl.
dr. Andreja Gosarja, člana Jugoslo-
vanskega kluba, na ministra za šume in
rude radi gmotnega položaja delavcev v
premogovniku v Trbovljah. V debati so
govorili poslanci dr. Gosar, dr. Šim-
rak, Jos. Gostičar, socialist dr. Ko-
run in narodni socialist Deržič. Zem-
ljoradniški klub je podal kratko izjavo.
Na dopoldanski seji je prvi govoril in-
terpelant dr. Gosar, ki je med drugim iz-
javil nastopno: Plače rudarjev v trbovelj-
skem premogovniku so bile določene me-
seca januarja l. 1921. Tedanji dogovor do-
loča, da dobivajo kvalificirani delavci II
kategorije, mojstri, profesionalni delavci,
koparči itd. po 35 K temeljne plače, de-
lavci II. kategorije po 30 K dnevno, de-
lavci III. kategorije po 24 kron dnevno in
delavci VI. kategorije po 17 K dnevne
temeljne plače. Poleg tega so dobivali ose-
bne doklade po 27 K dnevno in vsake tri
mesece nabavni prispevek 500 K za sebe,
200 K za ženo in 150 K za vsakega otro-
ka. Družinska doklada za ženo je znašala
15 K dnevno, za vsakega otroka pa 13 K.
Po pogodbi iz l. 1921. se imajo delavske
plače določevati z ozirom na ceno živil,
toda tekom leta se ni to godilo niti v enem
slučaju, dasi so cene življenjskih potreb-
ščin narastle za 100%, plače pa so ostale
iste.

To je trajalo do 22. januarja t. l., ko
je bila šele na ponovno zahtevo rudarjev
sklicana anketa, na kateri so se povišale
osebne doklade delavcem I. kategorije za
17 K, II. kategorije za 15 K, III. kate-
gorije za 13 K in delavcem IV. kategorije
za 11 K dnevno. Plače in nabavni prispev-
ki pa so ostali isti kakor prej. Razen tega
je bila tudi ukinjena točka pogodbe iz leta
1921., po kateri se imajo plače regulirati
z ozirom na cene živil. Iz teh podatkov je
razvidno, da so plače rudarjev, kakor tudi
družinske doklade tako majhne, da delavci
ne morejo živeti, zlasti ne s svojimi dru-
žinami.

Nato je odgovarjal minister za šume
in rude Rafajlović, ki je naglašal,
da je premogovnik v Trbovljah privatna
last in da se ne more vmešavati v no-
tranje zadeve premogovnika, ker ni no-
bene zakonite podlage, da bi se vtilkal v
vprašanje ureditve delavskih plač. On je
samo tu kot arbiter in se bo moral inter-

pelant zadovoljiti z njegovo več ali manj
negativno akcijo... Glede delavskih za-
stopnikov pri poslednjih pogajanjih je pri-
znan, da niso vsi izvoljeni od rudarjev,
vendar pa trdi, da so kljub temu bili za-
koniti zastopniki. Nadalje je izjavil, da se
je medtem glede vprašanja rudarskih plač
v Trbovljah osnovala anketa, ki ima po-
novno uveljaviti 8. točko pogodbe iz leta
1921. — Nato je ponovno govoril posl. dr.
Gosar, ki je naglašal z ozirom na sta-
lišče ministra za šume in rude, da so trbo-
veljski rudniki priv. last, da potem ni imel
minister pravice zahtevati, naj se uvede v
rudnike akordni sistem in da naj se redu-
cirajo družinske doklade na minimum.
Ako se je v tem slučaju postavil na sta-
lišče, da ima pravico določevati delavske
plače, potem je njegova dolžnost, da se
vmešava tudi v to stvar. Glede osebnih
in družinskih doklad, ki so se uvedle pri
nas ne samo pri delavstvu, temveč tudi
pri uradništvu, je naglašal govornik, da je
postopenje popolnoma zgrešeno.

Družinske doklade je pričela uvajati
država in šele za njo privatna podjetja,
ker so uvidela, da so plače nameščencev
tako nizke, da delavci z njimi ne morejo
živeti, ako imajo množtevno družino.
Čim slabši je položaj delavcev, tem večjo
vlogo igrajo družinske doklade. Ako se
želi to stanje likvidirati, je treba delavske
plače dovesti na efektivno predvojno sta-
nje in šele potem bo mogoče v gotovi
meri znižati družinske doklade. Z ozirom
na odgovor ministra, da so organizacije
delavskih zbormice zakonite zastopnice de-
lavcev, je govornik odgovoril, da so bile
delavske zbormice sestavljene od vlade,
da jih niso volili delavci, vsled česar niso
zastopale delavcev, temveč so vršile samo
funkcije vladnih organov. Minister za so-
cialno politiko bi moral izdati naredbu o
delavskih poverjenikih v podjetjih in ker
tega ni storil, nimamo danes zakonitih de-
lavskih zastopnikov, temveč delegate de-
lavskih organizacij. Zato bi moral mini-
ster pozvati na anketo delegate organi-
zаций, ki bi ugotovili delavske plače. Po-
treba, da se uveljavi poseben zakon o de-
lavskih poverjenikih, je danes tem večja,
ker morejo podjetja kontrolirati samo or-
gani, ki stalno delajo v njih. Sedanje za-
konodajstvo ne daje podlage za postavl-
janje takih kontrolnih organov, zato je
potrebno, da se predvidi nov zakon. Da se
enkrat regulirajo plače, je potrebno, da
se tudi pri nas pokliče v življenje tako-

zvani indeks življenjskih potrebščin, šele
potem se bodo mogle delavcem povišati
oziroma znižati plače z ozirom na poviša-
nje oziroma znižanje cen življenjskih po-
trebščin. Vse moderne države imajo tak
indeks, samo pri nas ga nimamo.

Zatem je govoril nar. soc. posl. Der-
žič, ki je navajal za vlado porazna dejstva
glede gospodarstva v rudnikih in glede de-
lavskih plač. Naglašal je, da ministrstvo ni
vzelo konsumenta v zaščito napram Trbo-
veljski družbi. — Nato bi imel v dopoldan-
ski seji govoriti soc. dem. dr. Korun. Ker
je medtem postalo že zelo pozno in so bili
v dvorani samo opozicionalni poslanci, je
zahtevala opozicija, naj se seja prekine in
nadaljuje popoldne. Podpredsednik Vuji-
čić ni hotel seje prekiniti, vsled česar so
nastali med opozicijo živahni protesti. Posl.
E. Kristan je nato govoril k poslovanju in
stavil predlog, naj se seja prekine. Pri gla-
sovanju so glasovali vsi poslanci za odgo-
ditev seje, ki se je nato prekinila in nada-
ljevala ob 4. popoldne.

Na popoldanski seji je prvi govoril po-
slanec dr. Korun, ki je v obširnem govoru
obrazložil razmere rudarjev v Sloveniji.
Nadalje je govoril o gospodarskem stanju
v rudnikih in o odnosih države napram
njim. — Za njim je govoril republikanec
Gjonović, ki je naglašal, kako se iz opisa-
nih razmer zopet samo vidi, da štiti vlada
močne in pritiska slabe.

Nato je govoril v imenu Jugoslovan-
skega kluba posl. dr. Janko Šimrak, ki je
izjavil, da ne pomenja odgovor ministra za
šume in rude ničesar. Iz tega odgovora je
samo razvideti, da je ponovno hotel pri-
skočiti na pomoč kapitalizmu, ter tako do-
kazati, da podpira naša država samo ka-
pitalistični razred ter izkorišča siromake.
Pri reševanju najvitalnejših delavskih vpra-
šanj ne sodelujejo odposlanci delavskih
organizacij, temveč delegati delavskih zbor-
nic, ki jih je vlada sama imenovala. Zatem
je govoril o rudnikih v Bosni in zlasti o
rudniku v Varešu. Glede eksploatacije teh
rudnikov je izjavil, da je vlada napravila
samo velik kaos. Plača rudarja z dvema
otrokoma znaša samo 86 kron dnevno za
strokovnega delavca. V Trbovljah dobivajo
strokovni delavci 115 kron dnevno. Kon-
sum, ki se daje rudarjem v Bosni, je tako
nedostaten, da zadošča samo za 8 dni, da-
si je preračunan za mesec dni. V Trbov-
ljah dobivajo rudarji za ženo po 15 kron
in za otroka po 13 kron dnevno družinske
doklade. V Varešu pa so znašale družinske
doklade 50 par, sedaj pa znašajo 1 dinar.
Sramota je za državo, da ni znala pokazati
privatnim podjetjem, da daje svojim de-
lavcem plače, ki bi jim mogle zagotoviti
vsaj eksistenčni minimum. Zahteval je,
naj se izenačijo plače v državnih rudnikih
s plačami v trboveljskih premogovnikih,
dokler se ne unificirajo plače po vsej drž-
avi. Ker to vprašanje ni strankarsko, upa,
da ga bodo podpirale tudi vladne stranke.

Nato je zopet govoril posl. dr. Go-
sar, ki je v jasnih slikah očrtal bedno
stanje rudarjev v Trbovljah, kakor tudi
ostalih rudarjev v Sloveniji. Povdarjal je,
kako podjetja premogovnikov neprestano
povišujejo cene premoğu, s čimer so naj-
več prizadeti revnejši sloji, medtem ko
ostajajo plače rudarjev iste. Končno je iz-
javil, da se pri nas rešujejo socialni pro-
blemi v znaku obznane.

Minister za šume in rude Rafajlo-
vić je sprejel nato predlog opozicije za
prehod na dnevni red. Po predlogu opozi-
cije se ima izvoliti interministerialna an-
keta, ki naj prouči vprašanje rudarskih
plač v trboveljskem premogovniku do
1. avgusta. Nadalje se ima sestaviti pa-
lamentarna anketa, ki naj prouči položaj
rudarjev v vseh rudnikih v državi ter
predloži v tej zadevi zakonski predlog in
sestavi poseben zakon o rudarjih.

Prih. seja narodne skupščine bo jutri
ob 9. uri dopoldne z dnevnim redom: Na-
daljevanje glavne razprave o proračunu.
Radi demisije vlade je verjetno, da se seja
ne bo vršila in da bo predsednik skupšči-
ne samo prečital izjavo, da je vlada po-
dala ostavko.

DRŽAVLJANSKA VOJSKA NA IRSKEM.

London, 13. julija. (Izv.) Listi javljajo,
da so ustaške čete proglasile v Corku re-
publiko. Poročajo tudi, da se Devalera na-
haja pri njih.

Francosko-nemški spor.

Pariz, 12. julija 1922.

Ne more se več zanikavati, da se med francoskim javnim mnenjem širi polagoma sicer in previdno, prepričanje, da se mora franco-nemški spor poravnati in da mora med tema narodoma zavladati atmosfera ako ne ravno pristranskega prijateljstva, vsaj lepega sporazumljenja.

Sprva so bili komunisti edini nositelji ideje sporazuma, seveda so pri tem imeli svoje lastne nagibe. Ne s stališča krščanstva, ampak iz principov, ki jih narekuje rdeči internacionalizem, ki zanikava dom in domovino. Kakor drugi, tako so tudi francoski komunisti po svoji lastni izjavi brezdomovinci, katere patriotični argumenti pustijo hladne. Zanje torej franco-nemški spor ni več problem, zanje je to rešeno vprašanje.

Za njimi, časovno samo, a sicer popolnoma neodvisno od komunistov, se je pojavilo gibanje Marc Sagnierove skupine. Napačno je, ako vnanji svet gleda v M. Sagnieru avtoriziranega govornika francoskih katoličanov. Odkar je pod papežem Pijem dobil očetovski ukor vsled svojih preveč interkonfesionalnih idej, ki jih je hotel zanesti med mladino, je M. Sagnier bil osamljen in takorekoč v javnem mnenju ni eksistiral. Zadnje leto je zopet stopil na površje in sicer tako, da ga vidijo in slišijo in celo poslušajo, vendar bi bilo neresnično, ako bi kdo sodil, da govori on v imenu kake impozantne skupine. Njegovi pristaši so redko posejani po Franciji in se nahajajo med nižjo buržoazijo, uradniki in učitelji. M. Sagnier je vzel za podlago krščansko etiko in s tega visokega vidika zahteva »demobilizacijo sovraštva«, ki mora biti dovršena, predno bo mogoča materialna razorožitev. On je v zelo intimnih zvezah s tukajšnjo nunciaturo in je bil v Rimu pri sv. očetu Benediktu tik pred smrtjo ter tudi pri sedanjem papežu, zato se smatra, da je izražal zadnji mesec v svojem tako opljivem govoru v zbornici nazore Sv. stolice. Govoril je 2 uri o papeštvu in pacifizmu. Rima ter kot katolik rotir katoličane, da se približajo programu vladarja kat. cerkve. Uspeh, ki ga je imel, je znan, in je tem žalostnejši, ker so ga najbolj izžvižgavali rojalisti, ki so v pretežni večini katoličani. Med navadnim klerom je njegov govor pa našel mnogo simpatije, ki se razširja tudi na kršč. delavske sindikate.

Ob priliki genovske konference se je oglašil tudi voditelj radikalnih socialistov Herriat s serijo člankov v »L'Information«, kjer previdno ugotavlja, »da ne moremo pol stoletja z orožjem stati na nemški meji ter da se more najti modus, ki nam bo dovolil, da obrnemo svojo pozornost na gošpodarsko polje.« Ta pojav pomeni mogočen napredek, akoravno ga ni treba ne precenjevati, ne posplošiti.

Po umoru Rathenaua pa so veliki pariški dnevniki nanovo načeli ta problem s podvojeno silo. Kako se naj reši franco-nemški nesporazum, ki je očitno »največja ovira za konsolidacijo narodnega gospodarstva v Evropi«, kakor se je izrazil bankir Pierpont Morgan na konferenci bančnih zavodov v Parizu! »Pobojajte se najprej, potem bodo pa prišli krediti iz Amerike. Nam je silno težko dajati posojila tja v noč!« Izločitev 70 milijon-skega naroda iz svetovne ekonomije je nemogoča in bi vplivala kakor avstralski bumerang, katerega Avstralec vrže v daljavo in ki se v roku vrne in zadene osebo poleg njega, piše »Excelsior« v uvodniku. Na večer umora je kričnil kancler dr. Wirth dopisniku Excelsiora v obraz: »Zakaj nas ne podpirate? Tu vidite posledice!« Ta v najvišji razburjenosti nastala fraza je šla po listih in izzvala različne komentarje. Konstatirali pa moramo, da se jih je našlo precej, tudi »Matin« in prikri-

to med vrstami celo »Temps«, ki so zagovarjali tezo, da se mora Francija odločiti, da ne bo odbijala in globo cele Nemčije. Podpirajo one, ki so dostopni Nobenu ne zaupati je v političnem in še bolj v mednarodnem življenju večja napaka, kakor prezaupljiv biti.

Zadnje dni je »Excelsior« zopet bil pri dr. Wirthu. Vsa pozornost gre sedaj tja. Z nemško marko vred pada rapidno francoski frank, ker je med tema dvema denarjema nastala vsled križajočih se dolgov organična zveza. Francija bo samo takrat mogla plačati svojih 30 milijard zlatih frankov v Ameriko, ako bo njena aktivna na Nemčijo uresničena. Nemški polom — francoski polom, piše današnja »L'Information« v svojem finančnem pregledniku. Zato je »Excelsior« poslal poročevalca k dr. Wirthu, ki se je izrazil: »Jaz sem bil vedno pripravljen in sem tudi pripravljen, pobotati se s Francijo, toda, za božjo voljo, razumite vendar enkrat, da mi mečete polena pod noge! Kar vstvarim z veliko težavo in rizikom svojega življenja, mi en Poincaréjev govor razdere. Jaz nisem maral nanj odgovarjati!« Ta razgovor z nemškim kanclerjem je šel zopet po vseh listih in našel najbolj zanimiv komentar v »Excelsioru« samem pod naslovom: Tri Nemčije. »Prva je stara reakcionarna, plemenitaška, junkerska. Ta ubija Rathenaua in manifestira v Potsdamu ter v Monakovem. S to nimamo mi opraviti. Druga je komunistična. Ta išče sporazuma z nami a na razvalinah narodnega gospodarstva. Tretja Nemčija, republikanska, država srednjih slojev in discipliniranih delavskih mas, to je Nemčija dr. Wirtha in Erzbergerja, to podpiramo. Iz srednjih stanov bodo izšli tudi bodoči gospodarski veljaki Nemčije, ki bodo nadomestili v mednarodnem življenju staro imperialistično diplomacijo. Pomagajmo nemškim srednjim stanovom!«

Resumiramo. Za sporazum homo našli v Franciji najprej pripravljene delavske kroge in malo meščanstvo, ki živijo od danes do jutri in od svojih rok. Kmečko ljudstvo, po večini premožno, bo sledilo polagoma, ker seljak ne mara bliskovitih sprememb. Ko bo čutil gospodarske posledice političnega položaja potom davčnega vijaka, bo sčasoma izbrisal sledove sovraštva. Trgovski krogi in industrija, ki sta internacionalni in brez domovine, bosta sledili sporazumnemu gibanju. Veliko posestvo, vojaštvo, visoko uradništvo in visoke šole bodo pa še nadalje ostale ognjišča nespravljivosti, katerih se bodo rojalisti posluževali, da vzdržijo sovražno ozračje na meji. Danes nacionalisti vodijo deželo. Pustimo času, da ozdravi to bolezen.

V Nemčiji ista prikažen. Delavec, srednji stanovi, ti bi bili za spravo, a za sedaj jih drži še stara reakcija plemstva, vojaštva in veleposvesta. Tretja Nemčija in tretja Francija, obe demokratični, si bosta dali roke v spravo! Naša dolžnost je pa, da tu in tam vstajanje naše generacije pozdravljamo in jima pomagamo po svojih močeh do veljave. Krivično se mi pa zdi stališče nekaterih, ki vse, kar je francoskega in globo zavrežejo in vse, kar je nemškega in globo prevzamejo. Historična resnica je, da je bilo na eni strani več krivice v svetovni vojski, kot na drugi, zato se pa ne čudimo, ako moralna reparacija tako počasi napreduje. Želimo, da bi bodoča generacija našla formulo, ki bo bolj ščitila mir nego podpisane pogodbe.

Najhujši odpor opozicije proti provizijskemu posojilu.

Belgrad, 13. julija. (Izv.) Razprava o državnem posojilu bi se imela nadaljevati v soboto dopoldne. Radi tega posojila vlada v političnih krogih velika negotovost.

V imenu Jugoslov. kluba bo govoril v soboto na seji skupščine posl. dr. Dulibić. Od strani opozicije se napoveduje proti najetju ameriškega posojila najhujši odpor.

KONEC MEZDNEGA GIBANJA V ČESKI PREDILNIŠKI INDUSTRIJI.

Praga, 13. julija. (Izv.) Kakor poroča »Prager Presse« iz Moravske Ostrove, so včeraj delavci sprejeli kolektivno pogodbo v tekstilni industriji in znižanje mezd za 10%, ki so ga predlagali delodajalci, ki so se tudi obvezali, da bodo dali vsakemu delavcu brezplačno 5 metrov sukna.

RUDARSKA KOALICIJA NA ČESKEM.

Praga, 13. julij. (Izv.) Na današnji državni konferenci rudarjev so razpravljali o prošnji češkoslovaških krščansko-socialnih strokovnih organizacij za sprejem v koalicio treh rudarskih zvez. Soglasno so sklenili, da se krščansko-socialno organizirani delavci lahko sprejmejo v vsako teh treh zvez, vendar le kot poamezne osebe, odklonili pa so predlog, da se sprejme v eno teh treh zvez krščansko-socialna ali kaka druga rudarska zveza, ki se utegne še ustanoviti.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV V U. S. O. A.

Washington, 13. julija. (Izv.) Iz Chicaga poročajo, da postaja položaj, ki je nastal vsled stavke železničarjev, vedno bolj resen. V New Jersey se boje, da utegne priti do nemirov, ker so tam zamenjali stavkajoče železničarje z zamorci in Indijci. Vrhovni državni pravdnik je pooblastil oblasti, da smejo v slučaju potrebe nastopiti tudi z nasilnimi sredstvi, da se tako prepreči nadaljnja omejitev prometa.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA NA ŠPANSKEM.

Pariz, 12. julija. (Izv.) »Journal« poroča iz Madrida: Pri Paragosu se je pripetila velika železniška nesreča, pri kateri je bilo okoli trideset oseb ubitih in petdeset ranjenih, večinoma težko. Doslej so potegnili izpod ruševin vagonov 23 trupel.

Madrid, 13. julija. (Izv.) Pri železniški nesreči pri Paragosu je spalni voz, ki se je razbil, tako stisnil vse potnike, da so bili na mestu mrtvi. Doslej so izpod ruševin potegnili 32 trupel. Število ranjenec je zelo veliko, zlasti hudo poškodovanih. Od neke rodbine šestih oseb sta ostala le oče in najmlajši otrok.

Zapostavljanje katoličanov.

(Iz govora narodnega poslanca Karla Škulja v narodni skupščini 4. julija.)

(Dalje.)

Kulturnobojni program vlade.

Po ugotovitvi teh načelnih točk prehajam k posameznim dejstvom, ki naj govore, v koliko so moje dosedanje trditve opravljene.

Kulturni program naše vlade je ta, da kolikor mogoče odbije in razbije krščanski značaj šole. Šola je za nas in za vsakega prva celica vsakega kulturnega razvoja. (Medklici: »Šola bi vi hoteli dobiti v svoje roke! Vi imate cerkev, da vzgajate ljudstvo. Ne vmešavajte se v državne posle!« Ugovori.) Dovolite, da podprem to svojo trditev z dejstvi! V Banatu in v Vojvodini sploh je prišla vlada s takimi dejanji, s katerimi hoče s silo ubiti vsak krščanski značaj šole. Kaj boste rekli, gospod kolega Tokan k temu, da je obstojala v Somboru šola, ki so jo imele katoliške redovnice, pa je — prišla vlada in jih je izgnala — kakor pravi poročilo — z bičem iz njihovega poslopja? Vzela jim je pohištvo in je ustanovila v zavodu državno šolo. (Dolgotrajen nemir. Klici: »Tamo su se odgajali madžarski agenti.« Dr. Šimrak: »Nije istina! I Bunjevci su posećali ovo školu.« Poslanec Mihaldžić: »To je bila državna po-

treba.« Dr. Šimrak: »Gospodine poslanice, od Vas za ista nisam očekivao, da ćete se postaviti na tako nepravedno stanovište.«

Proti takemu nasilju — in vsak izmed Vas mora to definirati kot nasilje — je protestiral katol. episkopat, dobil je pa za odgovor, da se je razširil na Vojvodino takozvani srbski šol. zakon, po katerem take privatne šole niso dovoljene. V koliko je trditev opravljena od strani ministrstva prosvete, pa kaže sledeči slučaj: V Velikem Bečkereku so imeli prav tako katoliško šolo; katoličanov je tam 17.000. To šolo so imele katol. redovnice že 48 let. Prosili so, da bi jo smeli ohraniti tudi v novi državi, in so izjavili, da voljno sprejmejo vse pogoje, ki jih zahteva država. Toda kaj se je zgodilo? Ministrstvo prosvete je odgovorilo, da ne dovoli takih šol, ne narodnih in ne konfesionalnih. (Klic: »Država svobode!«) Toda glejte nekaj drugega! V Velikem Bečkereku je tudi nekaj židov. Tam je pa vlada v istem času, ki je prepovedala katoliško šolo, dovolila židovsko konfesionalno šolo. In židov je v Velikem Bečkereku samo 1200. (Velik nemir) Vi lahko zavzimate proti veri kakršnokoli stališče, ki bo odgovarjalo Vašemu svetovnemu nazoru, toda s stališča pravičnosti in enakopravnosti vladnega postopanja ne morete odobravati. (Ivan Tokan: »Kdor je brez konfesije, temu ni treba nikake verske šole.« — Etbis Kristan: »Nam je v tem pogledu lahko.«) Saj Vam koncediram, da imate lahko glede religije svoje nazore, toda s stališča enakopravnosti je vlada — naglašam: vlada, ne prebivalstvo — zagrešila nasilje proti katoliškim institutom. (Tako je!)

Vemo in čutimo, da so vsa ta fakta, od katerih sem jih navedel samo par, samo nekaka uvertura, samo nekaj preludij za šolski zakon, ki se pripravlja in o katerem semtertja kaj malega transpirira v javnost. Iz tega, kar čujemo o nameravanem šol. zakonu, sklepamo, da bo novi šolski zakon izgedal slično temu, kakor je vlada nastopila proti katolicizmu v omenjenih slučajih. (Dr. Šimrak: »Novi šolski zakon uperen je i protiv pravoslavja, ne samo protiv katolicizma.« (Medklici: »Onda nemate prava, da se žalite.« Živahni ugovori.)

Gospodje! Novi zakon hoče monopolizirati šolstvo za državo. Dokler je verouk še fakultativen, naj bi ga v šolah poučevali posvetni učitelji. Učne knjige za verouk naj bi potrdilo ministrstvo vere; isto ministrstvo naj bi sploh v vsakem oziru odločalo o pouku veronauka v šoli. Sedaj pa vzemimo slučaj, da sedi v ministrstvu vere svobodomislec ali framason! Kako moremo njemu zaupati odločitev v vprašanju, kakšne učne knjige naj se rabijo v šoli pri veronauku in kako naj se sploh verouk poučuje? Naj vzamejo odgovorni faktorji v vednost, da se bo dvignil proti takemu šolskemu zakonu, kakor ga vlada pripravlja, v katoliških vrstah tak vihar, da mu vlada ne bo kos, ampak bo morala sama kapitulirati, kakor so morali kapitulirati vsi, ki so hoteli katolicizem s silo uničiti. (Ivan Tokan: »Ne bo tako grozno.«) Gospod kolega, bodele že videli, kako grozno bo. (Ivan Tokan: »Če bodele ljudi šuntali in hujskali, potem bo seveda grozno.«) Kaj mislite, da bomo mi ta zakon podpisali ali ga celo podpisali? Naša dolžnost bo, da bomo proti njemu nastopali. Mi bomo korakali v prvih vrstah proti takemu nasilju. Jaz danes izjavim, da smatram za dolžnost započeti najjačji boj proti takim poskusom.

Vemo, da sedi v naši vladi neka oseba, ki hoče igrati v naši državi vlogo Bismarcka in dr. Falka v Nemčiji v letih 1870 in 1873. Toda kakor so kulturnobojniki v Nemčiji sami koncedirali, da so s takim postopanjem grešili proti nemškim katoličanom in več škodili državi nego koristili, tako bodo tudi ti gospodje v naši državi šli prej ali slej v Canosso. (Živahni ugovori. Kosta Timotijević: »Crkva propoveda ljubav i bratstvo, a ne mržnju.« Stepan Barić:

André Theuriet:

Pravična botra.

Prevel A. Debeljak.

(Konec.)

Nekoč je Smrt dejala vraču:

»Vsikdar te posetim, kadar me zanese noga v ta kraj, tebe pa še ni bilo k meni... Pa vendar si mi dolžan obiska.«

»Saj se ne mudi,« je odgovoril Dudu, smeje se prisiljeno; »še prezgodaj vas obiščem. Kadar človek stopi k vam, ponavadi nikogar več ne izpustite.«

»Pomiri se, ne poberem te pred tvojim časom... Saj veš kako sem pravična!... Ne boj se torej in pridi k meni na večerjo.«

Nekoliko dni za tem se je bivši čebrar Dudu odločil, iti v vas k botri svojega fanta. Šel jo je čakati na rob goščave, odkoder je vedel, da mora priti, in odrinila sta skupaj. Smrt je vodila svojega gosta čez zapuščene ledine, skozi molčeče šume, preko kamenitih hribov in globeli, skratka po svetu, koder Dudu še ni nikdar potoval. Zato pa,

ko sta dospela na golo pustino vrhu gore, so se zdravniku šibile noge in ni mogel nikamor več. Končno sta zagledala konec goľave nekakšen jako črn grad, obdan od starega, z bršljanom obraslega zidovja.

»Tu sva doma,« je rekla Smrt in potrkala na vrata.

»Saj je že čas,« je zaječal Dudu, »zakaj moje noge me ne morejo več držati pokoncu.«

Čim sta bila notri, je gospodinja pokrepčala svojega gosta z obilo večerjo, pri kateri ni manjkalo ničesar; ko pa sta se dobro najedla, ga je odvedla na konec dolge dvorane, katere okno se je odpiralo na prostorno ogrado; tu je bilo na tisoče in tisoče prižganih sveč zasajenih v tla. In ker se je bilo zmočilo, so te mirijade voščenic plamenele, se rdečkasto svetile in čudno mrulele v temi. Nekateri so bile dolge, druge srednje, pa tudi prav majhne; posamezne so zelo slabotno brlele, druge pa živo žarele. Dudu je ob tem prizoru za trenotek ostremel, potlej pa je vprašal svojo gostiteljico in vzkliknil:

»Za pet ran božjih! Kaj pa so vsi oni-le utrinki?«

»Življenjske luči so,« je odvrnila Smrt.

»Življenjske luči?... Kaj si pri tem mislite?«

»Razumel boš... Vsak božji krst, ki živi zdaj na zemlji, ima tukaj svojo svečo, na katero je navezano njegovo življenje.«

»Šmentana reč!« je vzkliknil Dudu zbežan; »ampak vse te luči so različne med seboj: velike so in majhne; ene so žive in svetle, drugim je videti, da bodo vsak čas ugasnile.«

»I kako pa, je že taka v človeškem življenju: eden začena rasti, drugi je v najlepših letih, tretji bo zdaj izdihnil. Vsak dan so rodé otroci in umirajo starci.«

»Raca na vodi!« je zamomljal Dudu, ki je začutil kurjo polt po plečih, »tamle pa vidim voščeno, ki je lepe rastle!«

»Ta je novorojenčeva.«

»Kaj pa le-ta, ki se sveti za trideset drugih.«

»To je sveča dvajsetletnika.«

»Slišiše, botra,« je nadaljeval nekdanji škafar in se praskal po glavi, »jaz bi pa rad videl svojo... Kje je?«

»Glej jo tu doli pod seboj.«

»Al Nemogoče!« je zaječal Dudu in

prebledel, »ampak stenj je domala dogorel... Saj bo ugasnila!«

»I seveda, ubogi pajdaš, samo še tri dni imaš živeti.«

»Kako! kako!... Le tri dni še!... Kaj takega se ne sme zgoditi!... Čujte, gospod Smrt, dobra prijateljica sva, ali se ne bi dala ta-le zadeva spet uravnati? Ker ste gospodinja, bi lahko podaljšali mojo svečo: vzeli bi malo voska oni drugi, ki je tako dolga in ga pridejali moji, ali ne?«

»Nemogoče! Ta, ki je tako dolga, je ravno tvojega sina, in če bi storila, kakot me prosiš, to ne bi bilo pravično... Ti pa veš, da sem jaz posebljena pravičnost.«

»To je res,« je vzdihnil nesrečni Dudu in povesil nos.

»Drugega ne morem napraviti zate,« je povzela Smrt, »kakor da te še malo potaram, da boš lažje umiral.«

In res, ko se je Dudu vrnil domov, je bil tolikanj postaran in piškav, da se je stoprav zadel ob prag svoje hiše in se je zgrudil na stopnice kot kup pepela in prahu, natanko v trenutku, ko je ugašal njegov ogorek na gradu Smrti, pravične botre.

»Je li Vaša Narodna Obrana ljubav?« Predsednik dr. Ivan Ribar: »Gospodine Bariću, Vi čete sutra imati priliko, da govorite.«

Gospodje! Morebiti bo imenovana nasilja nad katoličani hotel kdo opravičevati na ta način, češ, da to zahteva »kulturno stališče«, kakor pravijo. Toda kako naj imenujem nastopno dejstvo?

(Dalje.)

Politične novice.

+ Novi zmagi SLS. V Loki pri Zidanem mostu so se vršile zadnje nedelje, 9. julija, dopolnilne občinske volitve za razveljavljenih 8 komunističnih mandatov. Kandidatno listo so postavile: SLS, NSS in JSDS. Izmed 169 glasov je bilo oddanih: SLS 130 glasov, NSS 19 glasov, JSDS 20 glasov in dobi: SLS 6 občinskih odborov, NSS 1, JSDS 1. Samostojna kmetijska stranka sploh ni mogla postaviti kandidatne liste. — V Dolu pri Hrastniku so se dne 9. julija t. l. vršile nadomestne volitve v občinski odbor za 5 razveljavljenih komunističnih mandatov. Vseh oddanih glasov je bilo 155. Dobili so: JDS 50 glasov (1 odbornika), JSDS 27 glasov (1 odbornika), SLS 78 glasov (3 odbornike).

+ Nepotreben strah. Kakor znano, je dr. Kukovec na zboru mladincev preteklo nedeljo priporočal »preokret demokracije na levo proti vsaki reakciji.« Tega se je nadkonservativni »Slovenski Narod« hudo ustrašil in pozivlja Kukovca, naj obvarje demokratsko stranko vsaj boljšeizvama in odprave zasebne lastnine. »Zato se naš list ni nikoli ogreval in nikdar nikakor ne more ogrevati.« — »Slovenski Narod« naj se pomiri; mi mu garantiramo, da dr. Kukovec ne bo šel tako daleč. Dr. Kukovec je gransenjér, ki ima kar dve veliki stanovanji, eno v Mariboru, drugo v Celju in se ne bo odpovedal svoji zasebni lastnini niti drugim kaj takega priporočal. On je le originalen in je hotel s svojim »preobratom na levo« oddati strel s slepo patrono v starinski liberalni tabor, kjer so se gospodje res ustrašili, kakor se vidi. On sploh ljubi bleščeča gesla in presunljive parole: n. pr. »koncentracijo naprednih sil« si je on izmislil, zdaj »preokret na levo«, čez nekaj časa kaj drugega, vedno pa brez resne podlage.

+ »Prednostno stališče« uživa po izjavi dr. Žerjava na zboru mladincev katoliške cerkve v Jugoslaviji. Iz nepristranskega ruskega pravoslavnega vira, Ruskulte, pa izvem, kakšne proglose izdaja ruski škof Antonij, ki v Sremskih Karlovcih nima drugega opravka nego da napada poglavarja katoliške cerkve. Ta bivši intimni prijatelj Nikolaja II. in organizator »črnih stotnic« vodi pri nas tudi propagando za nasilno popravoslavljenje grko-katolikov kakor je to svojčas izvajal v Galiciji. In ta mož, ki v tem oziru uživa žalosten sloves po vsem omikanem svetu, vleče apanažo od naše vlade namesto da ga kot nevarnega rovarja proti verskemu miru in carističnega agitatorja odpošljejo čez mejo. To vse zato, ker vlada pri nas »demokratski« režim s »svobodomislečim« Pribečevićem in Žerjavom v prvi fronti.

+ Pravilna sodba. »Slob. Tribuna« je označila koterijo dr. Žerjava, ki nosi uradni naslov JDS v Sloveniji, tako-le: Oni preko Žerjava občeja da če biti oklop i štiti državi na zapadni strani, a država treba njima da bude oklop i štiti, a ne oni državi — ker so v ogromni manjšini proti strankam, ki so protivne centralizmu. Srb bi dejal: Tačno!

+ Brez laži ne gre. Vladni pressburo razširja pred odhodom delegatov naše kraljevine na sejo Zveze narodov v Londonu, vest, da je »bolgarska vlada organizirala 21 čet po 530 četnikov, ki imajo namen napadati naše obmejne kraje in kajih glavna naloga je, da diskreditirajo našo državo pred mednarodnim forumom.« — Pašičev režim se torej ne more vzdržati, da ne bi še v zadnjem trenutku lagal. Znano je, da je bolgarska vlada pripravila obširen material, da dokaže koruptnost Pašičevega režima v Makedoniji in svojo popolno neudeležnost pri ondodni anarhiji. Zato je naravnost absurd na misel, da bo baš sedaj, ko se podajo prizadete države pred mednarodni forum, organizirala vpade. Pač pa hoče vlada s takimi bedastimi izmišljotinami rešiti položaj, v katerega je zašla s svojo ponesrečeno protibolgarsko kampanjo, ki je bila povod, da so srbski listi začeli metati bombe v korupcionizem režima. Sicer pa je splošno znano, da so se zastopniki vele-sil v svetu društva narodov že opetovano prepričali o lažnivosti našega pressburoja in da je vlada zaradi tega imela že več neprijetnih afer.

+ Seja sveta društva narodov 17. t. m. bo, kakor nam poroča ugledni politik, imela, če ne takoj, pa v dogledni bodočnosti dalekosežne posledice. Izvem namreč, da bo bolgarska vlada predlagala mednarodno komisijo, ki naj v Makedo-

niji preišče vzroke ondodne anarhije. Vlada Nikole Pašića, ki za to namero dobro ve, je v zelo prekerem položaju. Če namreč, kakor je to na prvi pogled jasno, ta predlog odbije, ker se protivi suveriniteti države, bodo delegati veselil prepričani, da razkritja srbskih listov, v prvi vrsti »Vremena« in »Tribune«, o nasilstvih in korupciji režima v Makedoniji temeljijo na resnici. Vrh tega pa pripravljajo ugledni evropski politiki in učenjaki celo knjigo o Pašičevem režimu v Makedoniji slično oni, ki jo je izdala svojčas Carnegiejeva ustanova. Na ta način se hoče spraviti pred mednarodni forum vprašanje plebisita in avtonomije Makedonije. Za to akcijo stoje zlasti angleški in ameriški politiki. Za Pašičeve delegate se torej pripravljajo v Londonu vroči dnovi in morebiti bo to kaj pripomoglo k padcu režima, ki se je moralno onemogočil pred celim svetom.

+ Iz nemškega parlamenta. V razpravo o zakonu za varstvo države, ki je danes v Nemčiji na dnevnem redu, je posegel tudi nemški nacionalni posl. Graf, ki je v svojem govoru strastno napadel soc. demokrate ter jim očital, da so oni sami že zdavno zagovarjali in branili politično umore. Govornik je tu navedel slučaj Friderika Adlerja (Stürgkhovega morilca), katerega je »Vorwärts« svoj čas branil z okolnostjo, da je Friderik Adler bil blazen. »Jaz verujem tej trditvi še danes,« je končal Graf svoj govor, »kajti Friderik Adler je še danes socialni demokrat.«

+ Litovska republika je priznana de iure.

Dnevne novice.

— Dr. Niko Zupanić — državni svetnik! Kakor poroča belgrajska »Tribuna«, nameravajo radikali kot svojega slovenskega zastopnika predlagati za državnega svetnika g. dr. Nika Zupanića. — Odkod ima »Tribuna« to vest, nam ni znano; mogoče naj bi bila migljaj od strani samega? Vemo pa, da bo bodoči državni svet predstavljati naše najvišje upravno sodišče, kamor spadajo pač izborni in odlični poznavalci uprave in visoki sodnijski funkcionarji, nikakor pa ne dobri ali slabi poznavalci človeških lobanj in narodopisnih zbirk. Tega dejstva prav nič ne more izpremeniti okolnost, da je gospod dr. Zupanić pristal vladajoče radikalne stranke in tudi ne okolnost, da je bil član Jugoslovanskega odbora. Če si je tam res stekel takih nevenljivih zaslug za novo kraljevino SHS, naj ga državna uprava primerno nagradi na drug način, ne pa da mu podeli sinekuro v korporaciji, kamor spadajo samo prvovrstni upravni in sodnijski strokovnjaki. Kaj pa naj dela g. dr. Zupanić v državnem svetu? Ali naj s pomočjo antropologije odloča, da je n. pr. finančna oblast predpisala g. X. preveč davka? Končno pa: pri nas je vse mogoče.

— Zaslužena brea. Po nekem poročilu »Slob. Tribune« bodo demokrati in radikali revidirali svoje kandidatske liste za državne svetnike, ker je kralj izrazil željo, naj bi se gospodje pri sestavi teh list prvih bolj ozirali na to, da bodo v državnem svetu pravično zastopana vsa tri plemena, drugi pa naj ne prezro, da morajo kandidati imeti tudi nekaj kvalifikacije za tako odlična mesta, kajti sama strankarska pripadnost še ni dovoljna kvalifikacija. — Pri nas je vse narobe kakor drugod. Drugod morajo parlamenti braniti demokratske zahteve pred absolutističnimi poskusmi vladarjev, pri nas pa brani vladar najprimitivnejše zahteve moderne dobe pred naskoki in samovoljo parlamentarne večine. Kraljeve lekcije si seveda vladni debeložolci ne bodo za dolgo zapomnili.

— Jugofašisti pol na kolenih, pol v poz. Poročali smo že o napadu jugofašistov na dobrega prijatelja ministra Puclja nadbudnega Rado Pašića. Skrbni oče Nikola je nameraval vsled tega razpustiti jugofašistovsko organizacijo in ji otegniti podporo. Ker bi Orjunci prišli od udobno življenje, so takoj sestavili spomenico, v kateri grozijo, da bodo razkrinkali vladne člane in obetajo zelo umazane senzacije. V tej spomenici imenujejo Pašičevega sina: junaka platinske afere v Franciji, junaka afere z volovi iz Nemčije, protektorja Omnium Serbe, zloglasnega koruptnega človeka itd., na drugi strani pa se hočejo prilizniti Nikoli Pašiću, ki ga imenujejo slavnega in velikega našega državnika. Končno se zgražajo nad novosadskim velikim županom in drugimi visokimi funkcionarji, ki so se ob priliki njihovega napada hiteli vsi prestrašeni in odkritih glav opravičevati pri Pašičevem sinu. — Pri Pašiću s to spomenico najbrž ne bodo veliko opravili.

— Kitajski časnikar o Bledu. Kitajski časnikar Unio Wang, sedaj legacijski tajnik na Dunaju, je poslal našemu uredniku razglednico z Bleda s sledečo vsebino: »Prepotoval sem Ameriko, severno in južno, Evropo itd., pa nikjer nisem našel divnejšega jezera od Blejskega razen »Si Hu« (zapadno jezero) v moji domovini.«

— Omejenost obmejnih strah. Neprestano se množe pritožbe proti Wranglovim

obmejnim četam; seveda je vse brez uspeha. Tako se nam sedaj poroča, da niso Wranglovci te dni pustili na Jezerskem vrhu v Jugoslavijo nekega jugoslovanskega državnega uradnika kljub pravilnemu potnemu listu, ker ga poveljnik straže sploh ni znal štati. Jugoslovanski državni uradnik radi tega sedaj sploh ne more nazaj v svojo domovino. Koliko časa bodo še trajale te škandalozne razmere na naših mejah, ki nas sramote pred vsem svetom?!

— Za italijansko srednjo šolo v Postojni se baje zavzemajo nekateri tamkajšnji Slovenci. Pravijo, da bi jim bila ljubša italijanska srednja šola v Postojni, nego slovenska v Idriji. Tako poroča te dni tržaški »Piccolo«. Očividno bi Italijani radi opeharili Slovence še za edino slovensko srednjo šolo v Idriji.

— Propadanje tržaškega prometa. Od januarja do konca aprila 1921. je znašal vsesplošni promet v Trstu (uvoz in izvoz po železnici in po morju) 10,280.844 q, v istem času tekočega leta pa samo 8 milijonov 470.157 q, torej 1,810.687 q manj.

— Zadnja inštanca v Italiji. Tržaški »Era Nuova« priobčuje dopis iz Kopra, v katerem poroča, da je bil neki duhovnik, ki je bil l. 1918. zaradi avstrijakstva odpuščen, sedaj zopet upostavljen na svoje mesto s priznanjem vseh prejemkov od l. 1918. Duhovnik bo poučeval v zavodu »Nazario Saurat«. Dopsnik pravi, da bi bil vsak komentar tega odloka oblasti odveč, namesto tega navaja dnevni red, ki ga je sklenila skupina mladih mož, ki se ne šaljijo. Ta odlok se glasi: »V pogledu odloka z dne itd. si za dan otvoritve šol pridržujemo svobodo akcije.« Tako si fašisti prisvajajo oblast zadnje inštanice.

— Argentinski predsednik v Rimu. 11. t. m. jutraj je dospel v Rim predsednik Argentine republike de Alvear. Na kolodvoru ga je sprejel kralj s celokupno vlado. Nastanil se je v kvirinalu. Takoj nato se je de Alveara odpeljal na argentinsko legacijo pri sv. stolici in odtod v Vatikan. Sv. oče ga je sprejel v posebni avdijenci, nakar je de Alveara obiskal državnega tajnika Gsparrija. — Predsednika je spremljala tudi njegova soproga, kateri je sv. oče podaril dragocen rožni venec.

— Dobrotaški novinarstva. Ljubljanski sekciji Jugoslovanskega novinarskega združenja je poslala trdka Peter Kozina 500 Din, predilnica in tkalnica Glanzmann & Gassner v Trzinu pa 250 Din. Iskrena hvala!

— Loža gradi hiše. Iz Belgrada se nam poroča: Dne 12. t. m. so tukaj na slovesen način položili temeljni kamen za petnadstropno poslopje prostozidarske lože.

— Novo poslopje narodne skupščine. Belgrajski »Novi list« od 9. t. m. poroča, da je ministarstvo za javna dela votiralo 900.000 dinarjev za nadaljna dela pri zgradbi novega parlamenta, ki se zida na Batal Džamiji že 15 let. V gotovih krogih mislijo, da bi bilo primernejše, ako bi se ta zgradba pravočasno pretvorila v kak glasbeni konzervatorij ali opero, ker je zato najpripravnejša, a drugod naj bi se zidalo novo večje poslopje za narodno skupščino. — Tudi mi smo mnenja, da bi imeli od opere v novi skupščini več koristi, kakor pa od tingl-tangla v sedanji stari skupščini.

— Suša. Po Sorškem polju se oglašja zopet suša. Otave ne bo. Fižolu že suša prede. Krompir in proso kaže še lepo. Jabolka, hruške, češnje in orehi kažejo bogato letino. Draginja tudi pri nas litro raste — kot konoplja! Kaj bo?!

— Mavčiče. 6 komatov so ukradli neznane dolgoroke tatinske srake trem gospodarjem v Mavčičah in v Podreči v noči od nedelje na ponedeljek 9. julija t. l. Orožniki tatove zasledujejo. Gospodarji ob cestah, pozor! Komate pod ključ!

— Odbor češkoslovaško-jugoslovanske lige v Bratislavi bo dajal v svojem oddelku na II. orientalnem veleselju v Bratislavi jugoslovanskim obiskovalcem splošne informacije in prevzame brezplačno razširjevanje reklamnih in informacijskih tiskovin. Na veletržni borzi brezplačno naznani ponudbe in vprašanja jugoslovanskih tvrdk, ki se veletrga ne udeležijo. Interesovane češkoslovaške tvrdke naj pošljejo svoje reklamne tiskovine, projekte, želje itd. na naslov: Češkoslovaško-jugoslovanska liga, Bratislava, Orientalni trg.

— Vpoklic odvetniških kandidatov v vojaško službo. Belgrajski listi poročajo, da je dobil vojni minister pooblastilo, da v poklic na šesttedenske orožne vaje potrebno število odvetniških kandidatov, da bodo vojaškim sodiščem pomagali reševati akte, ki se jih je pri teh sodiščih nabrala velika množina.

— Vojaška uprava in narodni poslanci. O iz-zivanju in napadih na mirne državljane, ki jih izvršuje po Hercegovini major Tunguz, smo že poročali. Nedavno je nekega mirnega občana napadel celo s sabljo in ga precej ranil. Poslanec Janković je vsled tega vložil pri armadnem poveljstvu v Sarajevu nujni poziv, da ne zadeva tega vročekrvnega majorja malo prejšnje. Na svojo popolnoma pravilno vlogo je dobil poslanec od vojaškega poveljstva kot odgovor vse skupaj nazaj, češ, da naj svojo vlogo kolkuje kakor se morajo kolkovati vse druge navadne prošnje.

— Grški konzulat v Zagrebu. V Zagrebu se je ustanovil generalni konzulat kraljevine Grške. Konzulat je začel posloovati dne 15. t. m. Uradni delostorci se nahajajo na Jelačićevem trgu št. 24. Delokrog konzulata obsega Slovenijo, Hrvaško in Slavonijo.

— Likvidacija oddelka za prehrano pri pokrajinski upravi v Sarajevu se je popolnoma izvršila in je vse posle tega oddelka prevzelo po-verjenišvo za socialno skrb.

— Za poučevanje otrok v materinem jeziku. Minister za prosveto je izdal odlok, da morajo vsi otroci, ki so srbsko-hrvatske narodnosti in so dosedaj obiskovali nemške ali mažarske šole, od-slej hoditi v narodne šole.

— Pasterjev zavod za Sarajevo. Radi izredno veliko slučajev pasje stekline v Bosni in Hercegovini nameravajo v Sarajevu osnovati Pasterjev zavod. Pokrajinska vlada je odposlala v inozemstvo ruskega bakteriologa dr. Ljubinskega, da nabavi vse potrebne predmete.

— 20 dijakov v Vojvodini obolelo na trahomu. Glasom poročil šolskih zdravnikov je v Vojvodini obolelo na nevarni in nalezljivi očasi bo-lezni nad 20 % vseh učencev in dijakov. Zdravni-ki so se vsled tega obrnili na ministrstvo za na-rodno zdravje, da ukrene vse potrebno. Odgovora še niso dobili.

— Radičev demagoško. Znano je, kako je svoje čase Radič povsod pobiral milodare za otro-ke svojega umnega agitatorja in poslanca Janeč-ka. Kam so šli nabrani darovi, ni Radič nikjer ob-javil, pač pa poroča sedaj »Sl. Tribune«, da je bilo te dni prodano posestvo Janečka za štiri milijone kron.

— Prijeli razbojnik. Svoječasno smo poro-čali o velikem napadu razbojnikov na poštni voz Kotor-Cetinje. Razbojniki so takrat odnesli veli-kanosko vsoto denarja. Orožnikom se je posrečilo te razbojnike izslediti. Pri njih so našli še veči-noma ves denar in dragocenosti.

— Prelepen kavarniški vajenec. V kavarni »Zvezdica« je bil tepen kavarniški vajenec Karel Trafenik in na glavi poškočovan. Zdravnik, ka-teri je vajenca preiskal, je ogorčen izjavil: »Sra-mota je, da se kavarniški vajenci še danes pre-tepajo in je nujno potrebno, da pristojna oblast stori primerne korake.«

— Nagle smrti umrl je 34letni Franc Omer-za iz Stude doma iz Krškega, ki je prišel 16. maja 1922 z Amerike in poročil pred 5. tedni Ivanko Maver iz Stude.

— Gostilničarji, osobito ljubljanski, se opo-zarjajo. Da postavi uprava ljubljanskega velesejma velik restavracijski paviljon 350 kvadratnih me-trov notranjosti z verando in predvrtom. Kdor se zanima prevzeti ta edini gostilniški obrat, ki se bo ondi dovolil, naj se zgasi pri gostilničarski Zvezi, Gosposvetska cesta 16. (k)

— Of ta valuta! Od 15. t. m. bo znašala v avstrijski republiki brzojavna pristojbina za vsako besedo v inozemstvo 100 kron — Sovjetski poro-čevalec »Agence Havas« poroča, da se dobi za angleški funt deset in pol milijona sovjetskih rubljev.

— Varnost v Trzinu je slaba. Vedno se po-javljajo tatvine. Te dni je bilo Antonu Polanšku v Trzinu št. 114 ukradeno raznega blaga in de-narja v vrednosti 920 kron.

Gospodarstvo.

Padec nemške marke.

Monakovo, 12. julija.

Veliki dogodek, ki zanima ne le Nem-čijo, ampak pri sedanjih zvezanosti držav ves svet, je katastrofalni padec nemške marke. Medtem ko je koncem maja noti-ral dolar še 260 mark, se je dvignil zad-nje dni na 528 mark.

Vzrok temu je poleg nejasnega no-tranjega političnega položaja zlasti vprašanje reparacij. Mesečno mora plačati Nemčija 50 oziroma 60 milijonov zlatih mark ententi. Zato mora nakupiti tuje va-lute in vreči marke na trg, kjer seveda njihova vrednost pade.

Vesti o rapidnem padanju marke so v Parizu, Londonu in Washingtonu izzvale največji vtis. Dočim uradna Francija še vedno vztraja na popolnem plačilu od-škodnine, prevladuje že precej splošno mnenje, da se bo tudi pri vojni odškodnini treba zadovoljiti s tem, kar se pač do-seči more. V nedeljskih pariških listih svariyo Pertinax, senator Henry de Jou-venel vlado, naj ne tira položaja do brez-upnosti.

Značilno za postopanje francoskih kapitalistov je zavlačevanje wiesbaden-skega dogovora, ki ga je sklenil rajni Ra-thenau z Loucheurjem. Na podlagi tega naj bi Nemčija vse potrebne dajatve za obnovo Francije izvršila »in natura« in neposredno. Skozi celo leto so zavlače-vali francoski industrialci potrditev tega sporazuma in šele zadnje dni ga je vlada sama ratificirala brez parlamenta.

Tudi Anglija zre z največjo skrbjo na gospodarsko propadanje Nemčije. Angle-ško časopisje pripisuje krivdo na nevdrž-nem položaju Franciji. Lloyd George vztraja na tem, da se skliče vrhovni svet zaveznikov, ki se bo bavil z vprašanjem reparacij, in zato mu Francija odločno nasprotuje.

g Žitni trg. Cene žitu so bile v Vojvodini sle-deče: pšenica 14.50 K, oves 12.30 K, koruza 12.20 kron, pšenična moka (št. 0) 21.80. — Tendencia se je ustalila.

g Žitni trg na Mažarskem. Kljub vestem o ugodni žetvi so se pričele na Ogrskem cene žitu dvigniti. Posebno vlada veliko povpraševanje po pšenici in ovsu, glede katerih ni v ceni veliko razlike. Pšenica notira na budimpeštanski borzi 4950—5100 o. K, oves pa 4500—4600 o. K. — Vzrok dvigovanja cen žitu je iskati v padcu ogrske valute.

g Zetev 1922. Mednarodni zavod za poljedelstvo v Rimu javlja sledečo prognozo o žetvi 1922: Površine je zasejano približno toliko kot lani. V večini evropskih držav, kakor tudi v severni Ameriki je v prvi polovici maja — takoj po hladnih dneh nastopa suša, ki je slabo vplivala na setev v Nemčiji, Holandiji, Češkoslovaški, Mažarski in Avstriji. V Italiji, Franciji in na Angleškem se mora računati za ugodno žetvijo. V Jugoslaviji in Bolgariji je letos sicer nekoliko manj posejanega, toda prognoza na žetev je izredno dobra. Isto velja za Ameriko, Kanado in Japonsko.

g Ribe iz Jugoslavije in Mažarske na Češko. »Č. D.« piše: Tako iz Jugoslavije kakor tudi iz Mažarske nam ponujajo poceni sladkovodne ribe in je toliko kakor gotovo, da bomo imeli za božične praznike dosti cenejši in obilnejši ribji trg kakor lansko leto.

g Padec češkoslovaške krone. Na zagrebški borzi je češkoslovaška krona padla včeraj za 1.00 do 1.40 naših kron.

g Kurs češkoslovaške krone — Rašanova zmagaja. Vzrok, zakaj se je češkoslovaška krona tako dvignila, ni samo posledica naših (čeških) vlad, ampak tudi posledica napačnih naših sodov, piše narodnogospodarski urednik »Nar. L.«, dr. Fousek. A predvsem je to zasluga prvega finančnega ministra naše (češke) republike dr. Rašina. O tem ne more biti spora in samo strankarsko strastno zaslepljeni sovražniki bi mogli tajiti njegove zasluge. Njegovi finančni zakoni so nam omogočili današnjo gospodarsko samostojnost. Njegova naredba, da bi se s hitrim okolkovanjem bankovcev izločila čs. krona iz mažarske in avstrijske krone in s tem, da je država zadržala v cirkulaciji polovico novčanic, potem njegov energični in trdovratni odpor proti tiskanju bankovcev, njegov varčevalni sistem, to vse je napravilo našo republiko v gospodarskem oziru najbolj urejeno državo v srednji in vzhodni Evropi. — Razumni in pravični ljudje že danes cenijo vse zasluge dr. Rašina, ali prav po zaslugi ga bo cenila šele bodočnost. — Škoda, da nima tudi Jugoslavija tako zmogljivega finančnega ministra!

g Nova tovarna za topove in strelivo na Češkoslovaškem. Češka komercialna banka in Banka češkoslovaških legij osnujejo delniško družbo pod imenom: Tovarna za topove, municijo in kovinske izdelke.

g Novi avstrijski stokronski bankovci. Avstrijska republika bo potegnila iz prometa stare 100 kronске žigosome bankovce z datumom 2. junija 1912 ter jih zamenja za 100 kronске bankovce z datumom 2. junija 1922.

g Stanje papirnatega denarja v Avstriji. Po stanju z dne 30. junija je bilo v Avstriji za 519 milijard n. a. kron papirnatega denarja v prometu. Tekom osem dni je Avstrija vrgla v promet papirja za 80-7 milijard n. a. kron.

g Mažari in avstrijska valuta. Mažari opazujejo z največjo skrbjo katastrofalno situacijo avstrijske republike. Boje se enake usode. Mažarski finančni minister je razglasil, da je treba uvesti nove davke. Pokazal je na Češkoslovaško, kjer je s primernim obdačenjem omejena nepokrita izdaja bankovcev in s tem osamosvojena češkoslovaška krona. Tudi Čehi so imeli težkoče, ampak so jih znali energično premagati. Za zgled naj si vzamejo Mažari Češkoslovaško. Danes bi bil v Čehih vsakdo ličan, kdor bi hotel spraviti v tir tiskarno za bankovce.

BORZA.

Zagreb, 13. julija. (Izv.) Devize: Dunaj 0.29—0.305, Berlin 21—23, Budimpešta 6.90—7, London 0—372, New York (čeki) 81.30—82, Pariz 673—680, Praga 175—180.50, Švica 1600—1620. — Valute: Ameriški dolarji 81.50—82.50, češkoslov. krone 173—175.50, napoleonori 300—0, nemške marke 19.50—23, italijanske lire 375—376.

Belgrad, 13. julija. (Izv.) Devize: Berlin 19.50, Pariz 675, Bukarešta 49, Milan 378, Praga 176, Dunaj 0.32, New York 84, London 375. — Valute: Nemške marke 21, romunski lei 48.25, francoski franki 660.

Curih, 13. jul. (Izv.) Berlin 1.25, New York 522.25, London 23.19, Pariz 43.10, Milan 23.60, Praga 11, Budimpešta 0.40—Zagreb 1.55, Bukarešta 3.85, Varšava 0.095, Dunaj 0.02, avstrijske krone 0.02375.

Berlin, 13. jul. (Izv.) Dunaj 1.535, Budimpešta 33.95, Milan 1985, Praga 868.90, Pariz 3615.45, London 1935.05, New York 439.45, Curih 8439.40.

Praga, 13. julija. (Izv.) Dunaj 0.1575, Berlin 11.80, Rim 213, avstrijske krone 0.18, italijanske lire 210, Budimpešta 3.825, Pariz 394, London 210, New York 46.45, Curih 908.

Sokolski zvezi.

Škandalozen zastopnik sokolstva je akademik-Sokol Vilko Rupnik.

On se je v dunajski jugoslovanski menzi brez vzroka, glasno in jasno izrazil vpricho družbe svojih somišljenikov in enega nesomišljenika, da so člani Jug. kat. akad. društva »Jug« ter člani akad. orlovskega odseka na Dunaju — »svinjec«, ker so priredili v »Pax Romana« kulturno predavanje.

Nadalje je bil isti član Sokola tako nesokolsko strahopeten, da nam kljub pozivu ni dal akademskega zadoščenja.

Tega nedostojnega gospoda Sokola bi izročili sodišču, da se ni dogodilo sramotenje na avstrijskih tleh.

Dolžnost Sokolske zveze v Ljubljani je, da takšnega svojega člana po svojih

pravilih kaznuje in mu postavi instruktora za pouk o sokolskem vedenju.

Slovenski javnosti pa na tem mestu brez pridržka izjavljamo, da je naše katoliško dijaštvo najbolj delavna jugoslovanska akademska četa na Dunaju, ki nastopa sicer brez pompa, toda dosledno.

Dunaj, dne 10. julija 1922.

Jug. kat. akad. društvo »Jug«.
Jug. akad. Orel.

Ljubljanske novice.

Iz Osebnosti. Enomesečni dopust je nastopil predsednik ljubljanskega deželnega sodišča dr. Papež, nadomestuje ga višji sodni svetnik Rekar.

Iz Zadnje češnje. Na ljubljanskem trgu prodajajo sedaj zadnje češnje. Včeraj so jih prodajali po 24 kron kilogram, koliko bodo veljale danes, pa ne vemo. Vemo pa, da so bile češnje v resnici že včeraj mnogo dražje. Med njimi je bilo namreč toliko črvinih, da je veljala ena dobra, snazna in užitna češnja skoraj krono. Ali gospod tržni nadzornik nikdar ne pride v Bleda v Ljubljano z avtomobilom po češnje?

Iz Zakaj ni vodnjaka? Kdor gre proti večeru po Martinovi cesti proti pokopališču, srečuje dolge vrste žensk, ki nosijo s seboj mlekarke posode, steklenice, lončke itd. Te ženske prihajajo s pokopališča pri Sv. Križu, kamor hodijo ob tej silni vročini zalivat rože na grobovih svojih dragih. Vodo pa morajo prnesti s seboj, ker na pokopališču ni vodnjaka. Uprava pokopališča bi vzpričo prav znatnih taks za grobove pač lahko poskrbela, da se napravi vsaj kje v bližini vodnjak, da ne bo treba ženskam nositi vode iz mesta do pokopališča.

Iz Stenografske tekme, ki se je vršila pretečeni četrtek na Christofomem zavodu v Ljubljani, se je udeležilo 36 gojenk in gojenec imenovanega zavoda, katerim se je narokovalo 100 besed v minuti skozi 4 minute o »Solnih jamah v Veliki«. Prva je bila gđc. Marija Habič iz Ljubljane, druga gđc. Miroslava Dobršek iz Laškega, tretja gđc. Anica Bavdek iz Kamnika, četrta gđc. Albina Repič iz Ajdovščine in peta gđc. Marjeta Zajec iz Puelle, Amerika.

Iz Kdo je utopljenka? Dva ljubljanska dnevnikarja sta poročala, da je bila utopljenka, katero je 9. t. m. potegnil iz Ljubljanice pri Mostah brodar Matevž Jankovič, neka Marija Prepeluh iz Ljubljane. Ti poročili nista bili resnični, ker je policija ugotovila, da Prepeluh še živi in bo brez dvoma še dolgo živel. Pri utopljenki, ki je ležala 14 do 21 dni

v vodi, niso našli nobenih spisov. Utopljenka, katero so pokopali na pokopališču v Štepanji vasi, je bila 160 cm visoka, stara 20 do 25 let, širokega, močnega života, širokega obraza in črnih, pristrizenih las. Kdor o neznanu utopljenki kaj ve, naj to naznani policijski direkciji v Ljubljani.

Iz Vlom. V noči od 11. na 12. t. m. je bilo vlomljeno v pisarno tverdke A. Kremsier v Kolodvorski ulici. Vlomilec je vlomil v zaklenjeno ameriško mizo in odnesel ročno blagajno, v kateri je bilo 2096-69 Din in dve poštovnici Slov. eskomptne banke, in sicer ena na 230.000 in druga na 110.000 kron.

Prosveta.

pr V. F. Jelenc: »1914—1918. Spomini jugoslovanskega dobrovoljca.« Ljubljana 1922. Založila in natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 286; cena vezani knjigi 24 Din. — Pravkar je izšlo pod gornjim naslovom zadnje že posmrtno delo prerano umrlega časnikarja in feljtonista V. F. Jelenc, ki je doslej edino te vrste v naši literaturi.

pr Nova knjiga za pouk v francoščini: Potočnik, Enseignement du français des jeunes filles. V kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani je izšla knjiga: »Premier livre pour l'enseignement du français des jeunes filles«. Cena mehko vez. knjigi 5 Din, poltrdo vezani 6 Din. Ta knjiga vsebuje prvo stopnjo pouka v francoščini, in sicer oblikoslovje, razdeljeno na 18 lekcij ter 22 beril. Temu berilu odgovarja slovnica, razdeljena na 16 paragrafov in slovareček.

Pevski vestnik.

Radovljiško okrožje ljubljanske Pevske zveze priredi dne 16. julija v grajskem vrtu v Radovljici ob 4. uri popoldne koncert, pri katerem nastopijo pevski zbori iz Radovljice, Breznice, Jesenice, Gorji, Bleda, Koroške Bele in Kamne gorice, skupaj in posamezno. Nastopi do 200 pevcev. Po koncertu se vrši istotam prijateljska zabava. Za okrepčila je preskrbljeno. Prijatelji in ljubitelji lepega petja, udeležite se te prireditve polnoštevilno!

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Cas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenc. v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
12./7. 21 h	732.9	25.6	3.5	d. obl. jzah.	
13./7. 7 h	734.5	22.8	3.2	jasno	0
13./7. 14 h	732.4	26	4.6	d. obl. jzah.	

Strojni TEHNIK išče primerne službe v lesni industriji, najraje na deželi. Nastop takoj. Naslov pri upravnistvu pod št. 2840.

Sprejemem takoj **izvežbano KUHARICO** v večjo hišo. Ravno tam tudi SOBARICO proti dobri plači. Naslov pove uprava SLOVENCA pod št. 2838.

Sprejemem takoj spretnega, zanesljivega **ŽAGARJA** sposobnega tudi za druga dela. — Kje, pove upravnistvo lista pod št. 2832.

Gospodično trgovsko izobraženo, samostojno moč, z dobrimi spričevali, sprejme za svojo podružnico. Plača po dogovoru. Nastop takoj. — IVAN ŠKRLJ, trg. z meš. blagom in dež. pridelki, Dol Logatec. 2824

Služba lovca! Za večje lovišče na Dolenjskem (Kranjsko) se išče v vseh panogah lova izvežban logar, ki je že služil pri kakšni graščini. — Prosto stanovanje, potrebna obleka in obutev, strelšina in 600 Din. mesečne plače. — Odvetnik dr. Ivan Lovrenčič, Ljubljana.

Kontoristinjo z večletno prakso sprejememo v lesno trgovino v Ljubljani. Ponudbe s priloženimi izpričevali, zahtevki plače in čas nastopa je poslati na poštni predal 153, Ljubljana.

Kupim elektromotor ali dinamo 30—40 HP. — Ponudbe na upravo »SLOVENCA« pod: »DINAMO«.

Davorin Jenkove skladbe srbske, hrvatske, slovenske se prodajo. — Več pove uprava lista pod št. 2831.

Prodaja MRVE. V nedeljo, dne 16. julija ob 5. uri popoldne se bo prodajala MRVA na travniku šmarogorske cerkve v Klečah.

Poravnajte naročnino!

Izdaja konzorij »Slovenca«.

IZVANREDNI OBČNI ZBOR

Produktivne zadruge ključavn. in sorodnih strok »Ježica«, r. z. z o. z. na Ježici pri Ljubljani, ki se vrši v nedeljo, dne 16. julija 1922 ob pol 9. uri zjutraj v gostilni »Pri zlati ribi« v Stritarjevi ulici v Ljubljani.

DNEVNI RED:
1. Poročila načelstva in nadzorstva.
2. Služajnosti.
3. Volitev.

NACELNIK NADZORSTVA.

Polepšavajoča sredstva:

Amerikanski Hair Petrol in turški balzam za rast brk in las. Flocken Schampoon proti prhljaju. Bloudin D'Or, temni lasje postanejo po njem zlatosvetli. Barva za lase vseh nians. Brillantin za sijaj in mehko las. Rožni sok za blede osebe. Daje lice naravno rdečo barvo. Zoraida krema za lice. Odstranjuje mozole, lišaje, maščobnost s polti, gubanje čela. Pomladi stare osebe za 20 let. Alabaster krema proti rdečilu nosa in lica. Krema in prašek za zobe, da bodo beli ko biseri. Novela voda za izpiranje ust in grla. Zoraida pasta-milo za osebe lepe polti, daje lice večno mladost. Milo in pasta za briti itd. Pudri celega sveta, seveda samo najboljši.

Razpošilja po pošti:

URAN - PARFUMERIJA, LJUBLJANA :: Mestni trg 11.

12 stavbenih parcel

v velikosti po 300 do 500 m², se prodaja v Zg. Šiški. — Dopisi pod šifro: K 120—na anončno družbo: Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 2819

Cvetlični med prvovrsten, med v satovju, čisti vosek, jemčeno in zdravo blago, razpošilja Ivan Krašovec, čebelar, Črna pri Prevaljah.

čevlje sprejemem po dogovoru v razprodajo. — Naslov pove uprava lista pod št. 2816.

Kupim MLIN na stalni vodi. Vzamem tudi večji umetni mlin v najem v Sloveniji. — Naslov pove uprava SLOVENCA pod št. 2837.

Kupim tračno ŽAGO (Bandsäge). Ponudbe s ceno na upravnistvo SLOVENCA pod št. 2822.

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mestni trg 10.

Damsko KOLO dobro ohranjen, kupim. — Naslov pove upravnistvo SLOVENCA pod št. 2829.

Prodajam posestvo z vinogradi na Dolenjskem. — Naslov pove upravnistvo SLOVENCA pod št. 2826.

OTROŠKI VOZIČEK

popolnoma nov, na prodaj. — Več povedo v trgovini Elsnar v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 1.

Hiša enonadstropna,

v sredi mesta, na prometnem kraju, lep razgled, naprodaj po zelo ugodni ceni. Zamenja se tudi s hišo ali vilo v mestu ali izven mesta. — Ponudbe pod šifro »HISA« na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 2798

Stavbene parcele

v najlepši legi na Glincah na prodaj. — Več se izve pri lastniku J. TRIBUČ, Glinca št. 37.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in zivalih **Naftomazilo**, ki je brez duha in ne maže perila. 1 lonček za 1 osebo po pošti 5 Din. pri **TRNKOCI, lekarna** Ljubljana, Slovenija.

Večje množine prvovrstnega

splitskega Portland cementa

na razpolago pri tvrdki: H. PETRIČ, LJUBLJANA :: skladišče »Balkan«.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Ohjava 4 Din.)

FOTO-LITOGRAFSKA DELA:

po najmodernejšem načinu in zmernih cenah. Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

FOTOGRAFSKI ATELJE:

Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 8.

GRADBENO PODJETJE IN TEHNIŠKA PISARNA:

Ing. Alojz Hrovat in ing. Albin Černe, Ljubljana, Krekov trg št. 10/L.

ILIRIJA, LESNA TRGOVSKA IN INDUSTRIJALNA DRUŽBA

Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

KLEPARJI:

Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.

Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kotlarjev in krovec v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28.

Korn T., Poljanska cesta št. 8.

KLISEJE:

za eno- ali večbarvni tisk, za vse oblike in vrste tiska, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

MEHANIČNA DELAVNICA

za popravo gramofonov in drugih godb. strojev A. Rasberger, Sodna ulica 5 (veža, desno), Ljubljana.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje:

Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

»ORELA« POTREBŠČINE IN KLOBUKI:

Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE:

Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gradišče št. 5.

PLESKARJI, SOBO- IN ČRKOSLIKARJI:

Produktivna zadruga, reg. zadr. z o. z., Ljubljana, Gosposka ulica št. 4.

SOBNO SLIKARSTVO:

Zuran Martin, Mestni trg št. 12.

SPEDIJSKA PODJETJA:

»Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463.

Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7—9.

STAVBENO PODJETJE:

Vihtin Ivan, Ljubljana, Vodmatski trg 7.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

SVETLO KOPIRNE ODTISE:

(pavze) pozitivne in negativne, v poljubni velikosti. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

TRGOV. Z DEZNIKI IN SOLNČNIKI:

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Erjavec & Turk pri zlati lopatic, Valvazorjev trg št. 7.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA:

Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10 (Ceno in točno.)

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Proda se veliko gospodarsko poslopje

obstoječe iz dveh hiš z lepimi stanovanji in vsemi pritliklinami, je tudi nekaj vrta in konjski hlev, zelo pripravno za vsakovrstno obrt. Trgovina in skladišče takoj na razpolago. Oddaljeno 10 minut od Ljubljane. — Poizve se v upravi »Slovenca«.

Pozor! Potniki in tužci! Pozor!
Grand hotel PETROGRAD
Belgrad, Wilsonov trg 115, Tel. št. 23—13.
(preko železniške postaje)

Odprt 5. junija t. l. Hotel je moderno urejen, opremljen s 120 sobami, elegantno mebljovan, v vsako sobo je napeljana gorica in mrzla voda. Hotel razpolaga s kopališč, saloni, separeji in z vsem komfortom, z lastno parno kurjavo in električno razsvetljavo. Restavracija in kavarna z izborno kuhinjo in pijačo, prvovrstna francoska in srbska kuhinja. Cene solidne. Postrežba hitra in točna.

RAVNATELJSTVO HOTELA.

Najboljši škrlil jugoslovanskega proizvoda

„SALONIT“

izdelan iz znanega cementa znamke SALONA od tvrdke SPLIT, dion. društvo za cement portland. — Najboljše in najcenejše sredstvo za pokrivanje streh.

Glavna zaloga: **OBNOVA** gradbena družba z o. z. v Ljubljani.